

תנ"ך

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	—	סיפורי ראשית העולם והאנושות	—	(40x2)	—	80	נקודות
פרק שני	—	נושאי הבחירה	—	(20x1)	—	20	נקודות
						100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך עברי שלם בלי פירושים ובלי תוספות.

מותר להשתמש בתנ"ך מתורגם.

מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

מותר להשתמש במילון לועזי-עברי / עברי-לועזי.

ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד.

(2) התרכזו בנושא. שים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון – סיפורי ראשית העולם והאנושות (80 נקודות)

ענה על שתי השאלות 1-2 (לכל שאלה – 40 נקודות).

בכל שאלה, ענה על סעיף א – **חובה** (25 נקודות) ועל אחד מן הסעיפים ב-ג (לכל סעיף – 15 נקודות).

1. קרא **בראשית**, פרק ב', פסוקים א'-ט' ופסוקים ט"ו-כ"ג.

ענה על סעיף א (**חובה**).

א. קרא פסוקים א'-ג'.

(1) על פי פסוקים אלה, ציין שני פרטים המייחדים את היום השביעי מששת ימי השבוע שקדמו לו.

הסבר את דבריך ובסס אותם על הכתוב. (15 נקודות)

(2) יש הטוענים שבפסוקים אלה נכללים סיפורים אטיולוגיים. הבא מן הפסוקים שתי דוגמאות לסיפורים

אטיולוגיים, והסבר כל דוגמה. (10 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. 1) קרא פסוקים ד'-ט' ופסוק ט"ו וגם **בראשית**, פרק א', פסוקים כ"ו-כ"ט.

באיזה מן הפרקים האלה מעמד האדם גבוה יותר? נמק את דבריך ובסס אותם על הכתוב. (8 נקודות)

(2) קרא **בראשית**, פרק ב', פסוקים י"ט-כ'.

הבא ראיה מפסוקים אלה המלמדת שעל פי פרק ב', המעמד של האדם גבוה יותר ממעמד בעלי החיים.

הסבר את דבריך. (7 נקודות)

ג. קרא פסוקים י"ח-כ"ג וגם **בראשית**, פרק א', פסוקים כ"ו-כ"ט.

(1) הסבר מהו ההבדל בין מעמד האישה בפרק א' ובין מעמדה בפרק ב' מבחינת דרך בריאתה ומבחינת הייעוד

שלה. בסס את דבריך על שני הקטעים. (8 נקודות)

(2) קרא את פירוש ספֶּרְנוֹ לפרק י"ח.

" עֵצֶר כְּנָגְדוֹ – עזר שיהיה כמו שווה לו בצלם ודמות".

על פי הפירוש של ספֶּרְנוֹ, הוכח כי מעמד האישה על פי פרק ב' דומה למעמדה בפרק א'. (7 נקודות)

2. קרא **בראשית**, פרק ט', פסוקים א'-י"ז.

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא פסוקים א'-ז'.

(1) הבא מפסוקים ה'-ו' שלוש ראיות המעידות כי יש ערך רב לחיי האדם. הסבר כל ראיה. (15 נקודות)

(2) פסוק א' ופסוק ז' משמשים מסגרת לכל הקטע. הסבר כיצד מסגרת זו מדגישה את הנאמר בפסוקים ה'-ו'.

בנוגע לערך חיי אדם. (10 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. קרא פסוקים א'-ז' וגם **בראשית**, פרק א', פסוקים כ"ח-ל'.

(1) ציין נקודת דמיון אחת והבדל אחד בין ברכת אלוהים לאדם בפרק א' ובין ברכת אלוהים לנח ובניו בפרק ט'.

(10 נקודות)

(2) לדעתך, האם דברי אלוהים לנח ובניו בפסוקים א'-ז' מעידים שאלוהים סומך על בני האדם או מעידים שהוא

אינו סומך עליהם ומשלים עם יצרם הרע? נמק את דבריך, ובסס אותם על הכתוב. (5 נקודות)

ג. קרא **בראשית**, פרק ט', פסוקים ח'-י"ז.

(1) על פי פסוקים אלה, ציין מה הבטיח אלוהים בברית, והסבר מדוע הקשת נבחרה להיות אות הברית.

בסס את דבריך על הכתוב. (8 נקודות)

(2) קרא פסוקים ט"ו-ט"ז ואת פירוש רד"ק לפסוקים אלה.

"דיברה תורה בלשון בני אדם כי אין שְׂכָחָה לפני כיסא כבודו [...] הכול הוא דרך משל".

מהו לדברי רד"ק הקושי העולה מן הפסוקים האלה, וכיצד הוא מיישב את הקושי? (7 נקודות)

פרק שני — נושאי הבחירה (20 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 3-4.

על אהבה וחסד

3. קרא רות, פרק א', פסוקים ח'–כ"ב.

ח וַתֹּאמֶר נַעֲמִי לְשֵׁתִי כְלֹתִי לִכְנֹה שְׂבָנָה אִשָּׁה לְבֵית
 אִמָּה יַעֲשֶׂה ה' לְכֶם חֶסֶד כַּאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם עִם־הַמֵּתִים יַעֲשֶׂה
 ט וְעַמְדִי: יְתֵן ה' לָכֶם וּמִצְאֹן מְנוּחָה אִשָּׁה בֵּית אִישָׁה וְתִשְׁק
 י לָהֶן וְתִשְׂאָנָה קוֹלָן וְתִבְכְּיָנָה: וַתֹּאמְרָנָה לָהּ כִּי אַתְּךָ נָשׁוּב
 יא לְעַמְּךָ: וַתֹּאמֶר נַעֲמִי שְׂבָנָה בְּנָתִי לְמָה תִּלְכְּנָה עִמִּי הָעוֹד־
 יב לִי בָנִים בְּמַעֲוִי וְהִיוּ לָכֶם לְאֲנָשִׁים: שְׂבָנָה בְּנָתִי לָכֵן כִּי זָקַנְתִּי
 מְהִיּוֹת לְאִישׁ כִּי אִמְרַתִּי יִשְׁלִי תִקְוָה גַם הִיְיִתִי הַלַּיְלָה
 יג לְאִישׁ וְגַם יִלְדַתִּי בָנִים: הֲלֹהֵן וְתִשְׂפָרְנָה עַד אֲשֶׁר יִגְדְּלוּ
 הֲלֹהֵן תִּעֲגָנָה לְבִלְתִּי הִיּוֹת לְאִישׁ אֶל בְּנָתִי כִּי־מֵרִלִי מְאֹד
 יד מִכֶּם כִּי־יִצְאָה בִּי יַד־ה': וַתִּשְׁנָה קוֹלָן וְתִבְכְּיָנָה עוֹד
 טו וְתִשְׁק עָרְפָּה לְחֻמוֹתֶיהָ וְרוּת דְּבָקָה בָּהּ: וַתֹּאמֶר הִנֵּה שָׁבָה
 טז יְבַמְתֶּךָ אֶל־עַמָּה וְאֶל־אֱלֹהֶיהָ שׁוּבִי אַחֲרַי יְבַמְתֶּךָ: וַתֹּאמֶר
 רוּת אֶל־תִּפְגַּעֵי־בִי לְעִזְבֶּךָ לָשׁוּב מֵאַחֲרֶיךָ כִּי אֶל־אֲשֶׁר
 תֵּלְכִי אֲלֶיךָ וּבְאֲשֶׁר תֵּלִינִי אֲלִיךָ עִמָּךְ עִמִּי וְאֱלֹהֶיךָ אֱלֹהֵי:
 יז בְּאֲשֶׁר תִּמְוֹתֵי אֲמוֹת וְשֵׁם אֶקְבֹּר כֹּה יַעֲשֶׂה ה' לִי וְכֹה
 יח יוֹסִיף כִּי הַמּוֹת יִפְרִיד בֵּינִי וּבֵינְךָ: וַתֵּרָא כִּי־מֵתֵאֱמַצֶּת הִיא
 טט לְלֶכֶת אֵתָהּ וְתִחַדֵּל לְדַבֵּר אֵלֶיהָ: וְתִלְכְּנָה שְׁתֵּיהֶם עַד־בּוֹאָנָה
 כ בֵּית לָחֶם וַיְהִי כְּבוֹאָנָה בֵּית לָחֶם וַתֵּהֶם כָּל־הָעִיר עֲלֵיהֶן
 כא נַעֲמִי קָרָאן לִי מְדָא כִּי־הִמְר שְׂדֵי לִי מְאֹד: אֲנִי מְלֹאָה הִלְכְתִּי
 וְרִיקָם הִשִּׁיבֵנִי ה' לְמָה תִּקְרָאנָה לִי נַעֲמִי וְה' עָנָה כִּי
 כב וְשְׂדֵי הִרְעֵלִי: וַתֵּשֶׁב נַעֲמִי וְרוּת הַמּוֹאֲבִיָּה כְּלָתָהּ עִמָּה
 הַשָּׂבָה מִשְׂדֵי מוֹאָב וְהָמָּה בָּאוּ בֵּית לָחֶם בְּתַחֲלַת קִצִּיר
 שְׂעָרִים:

א. קרא פסוקים ח'-י"ח.

- (1) נעמי מנסה לשכנע את כלותיה להיפרד ממנה ולחזור למואב, אך רות מוסיפה לדבוק בה. הבא מדברי נעמי לכלותיה שתי ראיות המעידות על הנאמנות העזה שלהן כלפי נעמי, והסבר כל דוגמה. (6 נקודות)
- (2) הבא מדברי רות לנעמי דוגמה אחת להצהרת נאמנות אישית של רות לנעמי ודוגמה אחת להצהרת נאמנות שלה לעם של נעמי. הסבר כל דוגמה. (6 נקודות)

ב. קרא פסוקים י"ט-כ"ב.

- בפסוקים אלה בא לידי ביטוי השינוי שחל במצב של נעמי בהווה לעומת מצבה בעבר. הבא ראיה אחת לשינוי זה מתגובת הסובבים וראיה אחת מדברי נעמי. הסבר כל ראיה, ובסס אותה על הכתוב. (8 נקודות)

בין שאול לדוד

4. קרא שמואל א, פרק ט"ו, פסוקים א'-ג' ופסוקים ז'-כ"ד.

שמואל א, פרק ט"ו, פסוקים א'-ג'

א וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל-שָׂאוּל אֲתִי
 שָׁלַח הָיָה לְמִשְׁחַךְ לְמֶלֶךְ עַל-עַמּוּז עַל-יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה
 ב שָׁמַע לְקוֹל דְּבָרַי הָיָה אָמַר הָיָה עֲבָאוֹת
 פָּקַדְתִּי אֶת אִשְׁרֵי-עֲשֵׂה עֵמֶלֶק לְיִשְׂרָאֵל אִשְׁרֵי-שֵׁם לוֹ
 ג בְּדָרֶךְ בַּעֲלָתוֹ מִמִּצְרַיִם: עַתָּה לֶךְ וְהִפִּיתָה אֶת-עֵמֶלֶק
 וְהִחַרְמְתִּים אֶת-כָּל-אִשְׁרֵי-לוֹ וְלֹא תַחְמַל עָלָיו וְהִמַּתָּה מֵאִישׁ
 עַד-אִשָּׁה מֵעַלְלִי וְעַד-יוֹנֵק מִשׁוֹר וְעַד-שֶׁה מִגְּמַל וְעַד-
 חֲמוֹר:

שמואל א, פרק ט"ו, פסוקים ז'-כ"ד

ז וַיֵּךְ שָׂאוּל אֶת-עֵמֶלֶק מִחֹוּלָה בּוֹאֵךְ שׁוֹר אִשְׁרֵי עַל-
 ח פָּנָי מִצְרַיִם: וַיִּתְּפֹשׂ אֶת-אֶגְגֵּי מֶלֶךְ-עֵמֶלֶק חַי וְאֶת-כָּל-הָעַם
 ט הַחֲרִיס לְפִי-חָרֵב: וַיַּחְמַל שָׂאוּל וְהָעַם עַל-אֶגְגֵּי וְעַל-
 י מִיֵּטֵב הַיְצָאן וְהַבֶּקֶר וְהַמְּשֻׁנִּים וְעַל-הַכְּרִיס וְעַל-כָּל-הַטּוֹב
 וְלֹא אָבּוּ הַחֲרִימִים וְכָל-הַמְּלֹאכָה נִמְבֹּזָה וְנִמָּס אֶתָּה
 י הַחֲרִימוּ: וַיְהִי דְבַר הָיָה אֶל-שְׁמוּאֵל לֵאמֹר:
 יא נִחַמְתִּי כִּי-הִמְלַכְתִּי אֶת-שָׂאוּל לְמֶלֶךְ כִּי-שָׁב מֵאַחֲרַי
 וְאֶת-דְּבָרַי לֹא הִקִּים וַיִּחַר לְשְׁמוּאֵל וַיִּזְעַק אֶל-הָיָה
 יב כָּל-הַלַּיְלָה: וַיִּשְׁפֹּס שְׁמוּאֵל לְקִרְאֵת שָׂאוּל בַּבֶּקֶר וַיִּגַּד
 לְשְׁמוּאֵל לֵאמֹר בֹּא שָׂאוּל הַפְּרַמְלָה וְהִנֵּה מַצִּיב לוֹ יָד וַיִּסַּב
 יג וַיַּעֲבֹר וַיֵּרֶד הַגִּלְגָּל: וַיָּבֹא שְׁמוּאֵל אֶל-שָׂאוּל וַיֹּאמֶר לוֹ
 יד שָׂאוּל בְּרוּךְ אַתָּה לַיהוָה הִקִּימְתִי אֶת-דְּבַר הָיָה: וַיֹּאמֶר
 שְׁמוּאֵל וּמָה קוֹל-הַיְצָאן הַזֶּה בְּאָזְנִי וְקוֹל הַבֶּקֶר אִשְׁרֵי אֲנֹכִי
 טו שָׁמַע: וַיֹּאמֶר שָׂאוּל מֵעֵמֶלֶקִי הִבִּיאוּם אִשְׁרֵי חֲמַל הָעַם
 עַל-מִיֵּטֵב הַיְצָאן וְהַבֶּקֶר לְמַעַן זָבַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וְאֶת-
 טז הַיּוֹתֵר הַחֲרַמְנוּ: וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל-שָׂאוּל הֲרַף
 וַאֲגִידָה לְךָ אֶת אִשְׁרֵי דְבַר הָיָה אֵלַי הַלַּיְלָה וַיֹּאמְרוּ לוֹ
 יז דְּבַר: וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל הֲלוֹא אִסַּקְטָן אֶתָּה
 בְּעֵינֶיךָ רֹאשׁ שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל אֶתָּה וַיִּמְשַׁח הָיָה לְמֶלֶךְ עַל-
 יִשְׂרָאֵל:

(שים לב: המשך הקטע וסעיפי השאלה בעמוד הבא.)

יח וישלחך ה' בדרך ויאמר לך והחרמתה את-
 יט החטאים את-עמלק ונלחמת בו עד-פלותם אתם: ולמה
 לא-שמעת בקול ה' ותעט אל-השלל ותעש הרע
 כ בעיני ה': ויאמר שאול אל-שמואל אשר
 שמעתי בקול ה' ואלך בדרך אשר-שלחני ה' ואביא
 כא את-אנג מלך עמלק ואת-עמלק החרמתי: ויקח העם
 מהשלל צאן ובקר ראשית החרס לזבח ל' ה' אלהיך
 כב בגלגל: ויאמר שמואל החפץ ל' ה' בעלות
 וזבחים פשמע בקול ה' הנה שמע מזבח טוב להקשיב
 כג מחלב אילים: כי חטאת-קסם מרי ואון ותרפים הפער יען
 כד מאסת את-דבר ה' וימאסך ממלך: ויאמר
 שאול אל-שמואל חטאתי כי-עברתי את-פי-ה' ואת-
 דבריך כי יראתי את-העם ואשמע בקולם:

- א. (1) קרא פסוקים א'-ג' ופסוקים ז'-ט'.
- על פי פסוקים אלה, כתוב מה ציווה ה' על שאול, וכיצד הוא הפר צו זה.
 בסס את דבריך על הכתוב. (5 נקודות)
- (2) קרא פסוקים י"ג-כ"א.
- הסבר את שני הטיעונים ששאל טוען בדבריו לשמואל כדי להצדיק את הפרת הצו.
 בסס את דבריך על הכתוב. (5 נקודות)
- ב. (1) מהו ההבדל בין דברי שאול בפסוק י"ג ובין דבריו בפסוק כ"ד בנוגע למילוי הצו של אלוהים? (4 נקודות)
- (2) קרא פסוקים כ"ב-כ"ג, והסבר מה בדברי שמואל גרם לשאול לשנות את דבריו. (6 נקודות)

בהצלחה!